Protocol Dyslexie

Wat is dyslexie?

Dyslexie is een ernstige leesstoornis met een neurobiologische basis, die wordt veroorzaakt door cognitieve verwerkingsstoornissen op het raakvlak van fonologische en orthografische taalverwerking. Deze specifieke taalverwerkingsproblemen wijken proportioneel af van het overige cognitieve, en m.n. taalverwerkingsprofiel en leiden tot een ernstig probleem met het lezen van woorden ondanks regelmatig onderwijs en extra begeleiding. Dit specifieke leesprobleem beperkt in ernstige mate een normale educatieve ontwikkeling, die op grond van de overige cognitieve vaardigheden geïndiceerd zou zijn.

Doel

Het dyslexieprotocol is een middel om de volgende doelen na te streven:

- Dyslectische leerlingen kunnen de opleiding volgen waartoe ze op basis van hun cognitieve capaciteiten in staat zijn.
- Dyslectische leerlingen kunnen omgaan met hun dyslexie.
- Dyslectische leerlingen vergroten hun functionele lees- en schrijfvaardigheid, zo nodig met hulpmiddelen.

Signalering en onderzoek

HOE SIGNALEREN WE LEERLINGEN MET LEESPROBLEMEN? EN WELKE PROCEDURE VOLGEN WE BIJ VERMOEDENS VAN MOGELIJKE DYSLEXIE?

<u>Tijdens de aannameprocedure</u>
Tijdens de aannameprocedure wordt elk dossier goed bestudeerd. De leerlingen met opvallende scores bij Cito DMT (technisch lezen) en eventueel ook Cito Spelling waarbij geen diagnose dyslexie bekend is, worden gesignaleerd. Er vindt een (telefonisch) gesprek plaats met de leerling en ouders om de vermoedens van dyslexie en eventuele vervolgstappen te bespreken.

<u>Vanaf klas 7</u>
Wanneer een docent op basis van observaties van een leerling het vermoeden van leesproblemen op woordniveau en eventueel ook spellingproblemen heeft, kan hij/zij dit melden bij de mentor. Vervolgens kan de mentor dit vermoeden delen met de andere vakdocenten en wordt besproken of anderen het vermoeden delen. Wanneer het vermoeden van dyslexie wordt uitgesproken, wordt dit door de mentor gedeeld met de ondersteuningscoördinator. De ondersteuningscoördinator bekijkt samen met de orthopedagoog het onderwijskundig rapport van de leerling en de vermoedens van het docententeam. Op het moment dat er sterke vermoedens zijn van dyslexie vindt er een gesprek plaats met de leerling en ouders om de vermoedens van dyslexie en eventuele vervolgstappen te bespreken. Ouders beslissen uiteindelijk of er vervolgonderzoek wordt uitgevoerd en waar ze dit willen laten doen.

WELKE CRITERIA HANTEREN WE OM LEERLINGEN TE SELECTEREN VOOR EVENTUEEL VERDER ONDERZOEK?

Uit het onderwijskundig rapport moet blijken dat de leerling op 3 opeenvolgende hoofdmeetmomenten voor woordlezen een V-(min)-score of E-score heeft behaald (laagste 10% normgroep). Daarnaast kan er ook sprake zijn van een (ernstig) spellingprobleem, **maar voor de criteria voor doorverwijzing is een ernstig woordleesprobleem een noodzakelijke voorwaarde.**

Mocht voldaan zijn aan bovengenoemde criteria dan kan er het volgende geadviseerd worden:

- Bijles inzetten
- Remedial Teaching inzetten
- Diagnostisch onderzoek naar dyslexie laten uitvoeren

Er wordt op het Bernard Lievegoed College (BLC) geen Remedial Teaching of bijles aangeboden ten aanzien van dyslexie. Dit dienen ouders zelf via een externe organisatie in te zetten. Diagnostisch onderzoek vindt eveneens plaats bij een gespecialiseerde, externe organisatie naar keuze van de leerling en de ouders/verzorgers. Belangrijk hierbij om te vermelden is dat de kosten van het onderzoek voor de ouders/verzorgers zijn.

Begeleiding en ondersteuning

Wanneer het BLC in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring van een leerling, krijgt de betreffende leerling bij de start van zijn schoolcarrière bij het BLC een dyslexiepas (zie bijlage). Op deze dyslexiepas staan alle compenserende en dispenserende maatregelen waar de leerling met dyslexie gebruik van mag maken. De dyslexiepas wordt door de dyslexiecoach met de leerling en de ouders besproken. De leerling is te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de naleving en het gebruik van deze maatregelen. De dyslectische leerling mag gebruikmaken van de onderstaande maatregelen:

<u>Compenserende maatregelen</u>

- Tijdverlenging (20%) bij proefwerken en overhoringen.
- Alle toetsen en overhoringen in lettertype Arial 12.
- Spelfouten worden alleen meegeteld wanneer een proefwerk of overhoring spelling toetst.
- Na overleg met de dyslexiecoach, mentor en eventueel vakdocent kan er in de les gebruik worden gemaakt van ondersteunende technologie: Kurzweil en/of laptop.
- Na overleg met de dyslexiecoach, mentor en vakdocent kan er gebruik worden gemaakt van regelkaarten tijdens de les.

<u>Dispenserende maatregelen</u>

- Vrijstelling van hardop voorlezen zonder voorbereiding.
- Na overleg met de dyslexiecoach, mentor, vakdocent en examencoördinator kan er gebruik gemaakt worden van luisterboeken.
- In het geval van twee taaltoetsen op één dag, kan er met de vakdocent overlegd worden om de laatst opgegeven taaltoets te verplaatsen.

Wat is ieders rol?

ROL VAN LEERLING

De leerling met een diagnose dyslexie heeft een belangrijke rol in de ondersteuning die de school biedt. Hij/zij mag aangeven van welke faciliteiten hij/zij wel of geen gebruik wil maken. De leerling is te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de naleving en het gebruik van deze faciliteiten. Concreet betekent dit het volgende:

- Wanneer de leerling een toets handmatig maakt, schrijft hij/zij bovenaan op het toets blaadje de letter 'D'. Hiermee is het voor de docent meteen duidelijk dat de leerling dyslexie heeft en recht heeft op tijdsverlenging.
- Wanneer de leerling een toets op de laptop wil maken, geeft hij/zij dit bij de docent aan op het moment dat de toets wordt aangekondigd.

ROL VAN OUDERS/VERZORGERS

De ouders hebben naast de leerling eveneens een belangrijke verantwoordelijkheid binnen de ondersteuning die wordt geboden aan de dyslectische leerling. Van ouders verwachten wij dat zij zich betrokken opstellen en hun zoon/dochter ook in de thuissituatie ondersteunen waar nodig. Concreet betekent dit het volgende:

- Op uitnodiging van de dyslexiecoach aanwezig zijn bij gesprekken waarin de dyslexiepas en de mogelijkheden wat betreft faciliteiten worden besproken en zo nodig bij ouder-kind-trainingen voor Kurzweil.
- Thuis hun zoon/dochter ondersteunen, bijvoorbeeld: Laten herinneren aan het gebruikmaken van de afgesproken faciliteiten, oefenen met Kurzweil en het tijdig aanschaffen van de eventueel beschikbare digitale boeken.

ROL VAN SCHOOL

Het BLC is er verantwoordelijk voor dat leerlingen met dyslexie geïnformeerd worden over de mogelijkheden binnen school omtrent de faciliteiten waar ze gebruik van kunnen maken. Tevens is school er verantwoordelijk voor dat de leerlingen in de dagelijkse praktijk ook daadwerkelijk gebruik kunnen maken van de faciliteiten en dat docenten op de hoogte zijn van welke leerlingen dyslectisch zijn. Concreet betekent dit het volgende:

- Het ondersteuningsteam houdt een faciliteitenlijst bij en zorgt dat deze actueel is. Deze lijst is voor alle docenten toegankelijk.
- Elke leerling met de diagnose dyslexie krijgt bij de start van zijn/haar schoolcarrière bij het BLC een dyslexiepas met mondelinge toelichting.
- De dyslexiecoaches organiseren elk schooljaar instructiebijeenkomsten over Kurzweil. De leerlingen volgen deze instructiemomenten in kleine groepen.
- De dyslexiecoaches organiseren elk schooljaar een instructiebijeenkomst over Kurzweil voor ouders en kinderen tezamen in aanvulling op de voornoemde bijeenkomsten.

ROL VAN DE DYSLEXIECOACH

De dyslexiecoach is het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders/verzorgers met vragen rondom dyslexie. Wanneer een leerling met dyslexie bij het Bernard Lievegoed College start, vindt er voor de start een (online) gesprek plaats tussen de leerling, de ouders en de dyslexiecoach. Tijdens dit gesprek wordt de dyslexiepas besproken, zodat de leerling weet van welke faciliteiten hij/zij gebruik mag maken.
Wanneer een leerling al op het Bernard Lievegoed College zit, wordt dit gesprek gevoerd nadat de diagnose is vastgesteld. De dyslexiecoach zal de licenties voor Kurzweil voor de leerlingen aanmaken en zal de leerlingen van de benodigde informatie voorzien. Door het organiseren van bijeenkomsten worden leerlingen ondersteund in het gebruiken van Kurzweil niet alleen als voorleestool, maar ook als breder hulpmiddel bij het studeren. Bovendien ontmoeten zij daar andere leerlingen met dyslexie, dat biedt mogelijkheden voor onderlinge steun. De rol van de dyslexiecoach is generiek ondersteunend van aard. Daarmee wordt bedoeld dat de dyslexiecoach niet is bedoeld om structurele één op één begeleiding te bieden, zoals bijvoorbeeld een externe dyslexiebehandelaar dat kan bieden.

Voor vragen over dyslexie en alle faciliteiten zijn er op het Bernard Lievegoed College twee docenten aangewezen als dyslexiecoach.
Voor alle vragen rondom dyslexie in de middenbouw kunt u terecht bij * en voor alle vragen rondom dyslexie in de bovenbouw bij Denise van Wijhe.
d.vanwijhe@stichtinglvo.nl

Uitleen laptop

Leerlingen mogen tijdens de les en tijdens toetsmomenten een eigen laptop gebruiken (met uitzondering van proefwerken tijdens de proefwerkweek en schoolexamens of daartoe aangewezen toetsen). Daarnaast kunnen leerlingen van school een laptop lenen. Wanneer een leerling hiervan gebruik wil maken, dient de leerling samen met de ouders de alsdan op school toepasselijke leenovereenkomst te ondertekenen. De leerling kan vervolgens wanneer hij/zij een laptop nodig heeft in de STEK een laptop lenen.

Eindexamenklas

Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) publiceert jaarlijks een brochure over de mogelijkheden voor kandidaten met een beperking bij centrale examens in het voortgezet onderwijs. De brochure verschijnt in september, en is geldig voor de centrale examinering direct daaropvolgend. Het Bernard Lievegoed College houdt zich aan deze uitgangspunten.

De meest recente brochure is te vinden op de website www.examenblad.nl. Vul de zoekterm ”kandidaten met een beperking” in.

Bijlage: Dyslexiepas Bernard Lievegoed College

Dyslexiepas van:

Gebruikersnaam Kurzweil:

Wachtwoord Kurzweil:

Compenserende maatregelen:

- Tijdverlenging (20%) bij proefwerken en overhoringen
- Alle toetsen en overhoringen in lettertype Arial 12
- Spelfouten (geen d/t) alleen meetellen bij toetsen spelling
- Ondersteuning van Kurzweil (ook in les na overleg)
- Gebruik regelkaarten tijdens de les (na overleg)

Overleg als hierboven bedoeld vindt plaats volgens het dyslexieprotocol.

Dispenserende maatregelen:

- Vrijstelling van hardop voorlezen zonder voorbereiding
- Na overleg volgens protocol zijn luisterboeken toegestaan
- In het geval van twee taaltoetsen op één dag, kan er met de vakdocent overlegd worden om de laatst opgegeven taaltoets te verplaatsen

Examenfaciliteiten:

- Uitgaan van de wettelijke aanbevelingen

De leerling is altijd zelf verantwoordelijk voor de naleving van deze maatregelen.
Bovenstaande maatregelen en faciliteiten zijn met leerling en ouder(s)/verzorger(s) gecommuniceerd.

Handtekening ondersteuningsteam: